

19/01/2023

Poden els alumnes aprendre creant materials didàctics per a altres persones?

Una revisió d'estudis feta per investigadors del Departament de Psicologia Bàsica, Evolutiva i de l'Educació de la UAB indica que la creació de materials didàctics per part dels alumnes és beneficiosa per al seu aprenentatge en qualsevol etapa educativa. Tot i així, s'ha de tenir en compte que hi ha factors que condicionen aquests beneficis.

Istock/CrispyPork

A les escoles, instituts i universitats, cada vegada més demanem als alumnes que generin productes, uns dels quals són els materials didàctics, és a dir, recursos que altres persones poden fer servir per a aprendre.

Hi ha molts tipus de materials didàctics que poden crear els estudiants. Els podem agrupar: materials àudio/visuals, preguntes, textos i jocs educatius (Ribosa & Duran, 2022b). Materials àudio/visuals, com ara vídeos, animacions, fotografies, pòsters, diapositives, còmics o podcasts. Preguntes d'opció múltiple, de cert o fals o de resposta curta, que poden incloure *feedback* per a qui les respondrà. Textos, en forma de wikis, blogs, llibres electrònics o revistes. O jocs educatius, ja siguin jocs de taula, trencaclosques, jocs de preguntes, videojocs, jocs de PowerPoint, simulacions o mons virtuals.

Aquestes pràctiques tenen un valor social i comunitari important, perquè contribueixen a la democratització del coneixement, en una societat on hem de ser capaços d'aprendre els uns

els altres —i, per tant, d'ensenyar-nos els uns als altres (Duran, 2016). No obstant això, cal comprovar si els estudiants que creen materials didàctics aprenen millor el contingut —és a dir, aprenen ensenyant.

És el que ha fet una revisió d'estudis publicada recentment (Ribosa & Duran, 2022a). Els resultats diuen que sí: crear materials didàctics és beneficiós per a l'aprenentatge dels estudiants. En el camp pràctic hi ha, però, dos factors importants que condicionen els beneficis d'aquesta mena d'intervencions educatives.

El primer és el format del producte. Sembla que crear materials visuals i audiovisuals és més beneficiós que crear materials textuais. Tot i així, sabem que hi ha maneres de millorar l'efectivitat de les intervencions en què els alumnes creen textos o preguntes, com el fet de generar *feedback* o l'avaluació entre iguals.

El segon és l'accés a la font d'informació original quan es crea el material didàctic. Normalment, hi ha dues fases en el procés de creació d'un material didàctic: la preparació del contingut —quan es llegeix la font d'informació i es prenen notes— i la fase de creació del material. Als contextos reals aquestes fases sovint es barregen. Sembla que tenir accés a la font d'informació quan es crea el material didàctic pot limitar el potencial d'aprenentatge, probablement perquè pot fer que els alumnes tendixin a llegir el text original sense evocar ni elaborar la informació. Altres estudis mostren que les característiques d'aquestes fonts d'informació també condicionen els resultats d'aprenentatge (Lachner et al., 2022).

L'efecte de crear materials didàctics no varia entre etapes educatives ni àrees de coneixement, fet que ens anima a fer servir aquesta pràctica en qualsevol assignatura, a escoles, instituts i universitats.

Jesús Ribosa, David Duran

Departament de Psicologia Bàsica, Evolutiva i de l'Educació

Universitat Autònoma de Barcelona

jesus.ribosa@uab.cat, david.duran@uab.cat

Referències

Ribosa, J., & Duran, D. (2022a). **Do students learn what they teach when generating teaching materials for others? A meta-analysis through the lens of learning by teaching.** *Educational Research Review*, 37, 100475.

<https://doi.org/10.1016/j.edurev.2022.100475>

Duran, D. (2016). **Aprensenyar: Evidències i implicacions educatives d'aprendre ensenyant.** Hòrsori.

Lachner, A., Hoogerheide, V., van Gog, T., & Renkl, A. (2021). **Learning-by-teaching without audience presence or interaction: When and why does it work?** *Educational Psychology Review*, 34, 575–607. <https://doi.org/10.1007/s10648-021-09643-4>

Ribosa, J., & Duran, D. (2022b). **Student-generated teaching materials: A scoping review mapping the research field.** *Education in the Knowledge Society*, 23, 27443.

<https://doi.org/10.14201/eks.27443>

[View low-bandwidth version](#)